

Nap

Lassan, de csökken a napaktivitás. Decemberben már nem voltak óriás foltok, de szabadszemések igen. Hó elején alacsony, 9-én és 16-án csaknem elfogynak a csoportok a felszínről. 17-én robbanásszerű foltképződés zajlik, az előző napi 2 AA-ról 7 AA-ra emelkedik. Három viszatérő volt azonosítható.

1-én négy kisebb AA van a K-i félgömbön. Nyugatin már látható +12°-on egy monopolár (0513), változatlanul nyugszik 8-án. Tőle DK-re -18°-on egy emeletes, de kicsi csoport van, ez lassan egy D típusúra zsugorodik, 8-ától monopolár, 9-én nyugszik. A hó elejei hármastolsó tagja 1-én kel D típusként, 6-án CM-en -8°-on, 9-étől ez is monopolár és 11-én nyugszik.

Észlelő	Észl.	Műszer
Bartha Lajos (Budapest)	15	5 L
Csiba Márton (Dunaújváros)	13	6 L
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	14	16 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	4	10 L
Keszthelyi Sándor (Pécs)	9	Sz
Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)	18	Sz
Kiss Barna (Felsőzsolca)	10	20 T
Kren, Gustav (Zágráb, HR)	16	13 L
Ravasz Bálint (Orosháza)	1	5 L
Vida Tibor (Pécs)	24	7 L
Észlelések száma:	124	
Észlelt napok száma:	22	
Foltcsoport MDF:	3,5	
Fáklyamező MDF:	3,0	
Szabadszemes MDF:	0,4	
Ri MDF:	47,0	

Dátum	AA	F	Dátum	AA	F	Dátum	AA	F
1.	8	2	11.	3	4	22.	-	-
2.	-	-	12.	2	-	23.	5	-
3.	-	-	13.	3	0	24.	4	1
4.	-	-	14.	3	-	25.	4	1
5.	-	-	15.	3	1	26.	3	3
6.	3	-	16.	2	5	27.	3	4
7.	3	-	17.	7	5	28.	3	5
8.	3	3	18.	-	-	29.	3	3
9.	2	4	19.	6	4	30.	1	-
10.	3	3	20.	-	-	31.	-	-
			21.	-	-			

10-én kel két kis C típusú AA. -10°-on egy C, mely 18-án elhal. +3°-on egy másik C (0520), melynek ez a negyedik láthatósága. 16-án CM-en, 20-tól monopolár, 22-én nyugszik. 17-én kel egyszerre 3 AA: -17°-on egy stabil monopolár (0523), mely szintén negyedik láthatóság; -8°-on kel egy kis pórushalmaz, mely 20-án elhal; a harmadik kelő (0525) egy D, ez a harmadik láthatósága +9°-on. Ez utóbbi az érdekesebb. Olyan, mint két közepes vezető pórulánc követőkkel. 22-én CM-en ettől kezdve bomlik, 25-én elhal. Közben új AA keletkezik előtűk, 2 napig él.

A hónap nagy csoportja 19-én kel F típusúként $+10^\circ$ -on (0528). A vezető egy nagy H, a követő 22-étől egy szabálytalan folthalmaz (nű ezt két csoportnak vettük). Két folt látható belőlük szabadszemesnek 23–26-a között 23-án a követő halmazból egy vezető válik ki, amely 25-én megduplázódik. 24-én a követő halmaz tömörödik, 25-én egy nagy 37 ezer km-es foltta olvad. 25-én az AA hossza 223 ezer km. 24–25-én halad át a CM-en. 28-án a középső folt kisebbedik, és közelít az első folthoz. Így nyugszik 30-án. 24–30-ig egy kisebb B–C típusú AA látható -21° -on. 26-án a CM-en vonul át. Több észlelés nem történt decemberben.

ISKUM JÓZSEF

Folytatás a 21. oldalról!

A harmadik fntó egy elretentő példát szemléltet. Láttam ilyen Astrophysics 600-as mechanikával is, 12 kg ellensúllyal terhelve. Szinte fizikai fájdalmat éreztem. Egyes mechanikákon zsírzópontokat alakítottak ki (pl. Zeiss Ib). Ezeket általában piros színnel jelölik meg. Érdemes ezeket évente arra alkalmas zsírral feltölteni. A zsír kiválasztásánál legyünk figyelemmel annak viszkozitására. Legalább -30 és $+70$ fokos intervallumban használatosot válasszunk. A grafitos zsír nagyon finom síklást eredményez, és még a kis holtjártékokat is felemésztí

Elretentő példa a használaton kívül levő tengelykereszt tárolására

Észlelés közben a tengelyeket csak kioldott állapotban mozgassuk. Ezt általában a távcsőtulajdonosok be is tartják, de a bemutatásokon használt távcsövek látogatói nem mindig, ezért ne hagyjuk felügyelet nélkül a műszert

Sötétben nem könnyű villáskulcsokkal bibelődni. Ez azonban ne szegje kedvünket abban, hogy a rögzítőcsavarok oldása nélkül állítsuk a pólushiba vízszintes ill. függőleges hibáját. Ez ugyanis a mozgatómenetek profiljának torzulásához, súlyosabb esetben a konzolok deformálódásához is vezethet. (Ilyet a Fornax 50-es mechanikánál láttam, de a felhasználó hibájából adódott.) Csekély anyagi és időbeli ráfordítással érdemes az éjszakai szerszámhasználatot minimalizálni azzal, hogy ahol ez lehetséges a hatlapfejű, ill. belső kulcsnyílású csavarokat kézzel is meghúzható szárnyas csavarokra cseréljük. A végleges csere előtt feltétlenül győződjünk meg arról, hogy a kézi erő elegendő-e a rögzítésre. Ne feledjük, hogy az észlelés eléggé szélsőséges hőmérsékleti viszonyok között is történhet. Elfagyott ujjakkal kisebb erőt tudunk kifejteni. Ha elkerülhetetlen a szerszámhasználat, igyekezzünk arra törekedni, hogy az összes szerelési munkát minél kevesebb szerszámmal tudjuk elvégezni.

A rögzítőcsavarokat időnként kenjük át olajos ronggyal (pl. állványrögzítő csavar).

Ha használat során valamely kötőelemi rozsdásodni kezdene, cseréljük ki rozsdamentes csavarrá. Számos gyártó kizárólag rozsdamentes alapanyagot használ.

RÓZSA FERENC